

ปาฐกถา เรื่องการศึกษา

ท่านผู้เป็นประธาน ท่านสุภาพสตรี และท่านสุภาพบุรุษที่เคารพ

ก่อนอื่น ผมใคร่จะขอบคุณชมรมการศึกษาที่ให้เกียรติแก่ผมให้มาพูดในวันนี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพูดในครั้งนี้ เป็นการพูดต่อจากท่านรัฐมนตรีศึกษาธิการที่ได้มาพูดไว้แล้ว ผมรู้สึกว่าการเดินทางมอรอยท่านผู้ใหญ่คงจะไม่ใช่บาปนัก ข้อต่อไปคือผมรู้สึกเป็นเกียรติและขอบพระคุณอาจารย์ชอบ ประพันธ์เนติวุฒิ

ที่ได้กล่าวถึงประวัติของผม และในตอนสุดท้ายท่านยังให้ศีลให้พรให้มีความร่ำรวยชอบและภาระต่อไป แต่ใคร่จะขอกราบเรียนความในใจว่า ตำแหน่งหน้าที่และความร่ำรวยชอบใด ๆ นั้นผมรับ

หมายเหตุ : ปาฐกถาแสดง ณ โรงแรมแมเจสติก วันจันทร์ที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๐๐

ได้ทั้งสิ้น เว้นแต่ตำแหน่งการเมือง ซึ่งผมไม่ขอรับจนกว่าจะอีก สัก ๑๐ ปี ให้ลูกโตสักหน่อย จะรับอะไรก็เห็นจะไม่เป็นไร แต่ ว่าได้สาบานเอาไว้ว่าไม่ขอรับตำแหน่งการเมือง จนกว่าผมจะครบ เกษียณอายุในราชการ เรื่องที่ผมได้พยายามเลือกมาเรียนท่าน สมาชิกและท่านแขกผู้มีเกียรติของชุมนุมการศึกษาในวันนี้ แบ่ง ได้ออกเป็น ๒ เรื่องด้วยกัน คือ

เรื่องที่ ๑ ผมใคร่เล่าเรื่องว่าเมื่อเดือนกุมภาพันธ์ในปี ๒๕๑๐ คือเดือนที่แล้วมานั้น ผมได้รับเชิญไปประชุมเรื่องการศึกษานานาชาติ ที่สหรัฐอเมริกา และผลของการประชุมนั้นเป็น อย่างไรบ้าง ผมใคร่จะนำมาเรียนในที่นี้ เรื่องที่ไปประชุมนั้นยังไม่ปรากฏในหนังสือพิมพ์มากมายนัก แม้แต่ในหนังสือพิมพ์ของ สหรัฐอเมริกาก็ให้ความสนใจแต่เพียงเล็กน้อย แต่ผมรู้สึกว่าจะเป็นประโยชน์อย่างมาก และแท้จริง ผมตั้งใจว่าจะทำรายงาน เสนอต่อสภาการศึกษาแห่งชาติ และทำรายงานเสนอต่อท่านรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ แต่ยังหาเวลาเขียนไม่ได้ ก็จึง ได้แต่เฉพาะเค้าโครงมาเรียนในวันนี้ และเมื่อผมได้เล่าเรื่องนี้จบ ไปแล้ว ก็คิดว่าจะเสนอข้อคิดบางประการที่เกี่ยวกับเศรษฐกิจของ โรงเรียนราษฎร์ในประเทศไทย ซึ่งคงจะไม่ใช่เรื่องที่ผาดโผน จนเกินไปนัก แต่ว่าคงจะแสดงทัศนะของนักเศรษฐกิจอยู่บ้าง เท่า ที่เกี่ยวกับเรื่องโรงเรียนราษฎร์

การประชุมนานาชาติว่าด้วยการศึกษา ในวันที่ ๑๕-๑๘
 กุมภาพันธ์ ๒๕๑๐ นั้น มีอนุสนธิ์เนื่องมาจากครูเก่าคนหนึ่ง คือ
 ประธานาธิบดีจอห์นสัน แห่งสหรัฐอเมริกา เกิดความคิดว่าการ
 ช่วยเหลือเศรษฐกิจทั่วโลก การช่วยเหลือทางทหารทั่วโลกนั้น
 ไม่เหมือนการช่วยเหลือการศึกษาทั่วโลก ซึ่งสหรัฐอเมริกาอาจจะ
 กระทำได้ เพราะเหตุว่าเรื่องเศรษฐกิจกับเรื่องการทหารหรือเรื่อง
 อื่น ๆ นั้น เป็นเรื่อง que เมื่อเสร็จแล้วก็เสร็จไป แต่การช่วยเหลือ
 การศึกษาและการสาธารณสุขนั้น จะเป็นผลให้เกิดมีผลที่ยืน
 นาน ฉะนั้น ท่านทั้งหลายคงจะจำได้ว่าประธานาธิบดีจอห์นสัน
 ได้พูดไว้หลายครั้งทั้งในสหรัฐอเมริกาและที่อื่น จนกระทั่งเมื่อ
 ประมาณเดือนตุลาคมหรือเดือน พฤศจิกายนที่แล้วที่ประธานาธิบดี
 จอห์นสันมาเยี่ยมในประเทศไทย ก็ได้ลงนามในกฎหมายว่าด้วย
 การศึกษานานาชาติ (International Education) ที่จุฬาลงกรณ์
 มหาวิทยาลัย คำพูดของประธานาธิบดีจอห์นสันนั้น มีอยู่หลายแห่ง
 ด้วยกัน ที่ผมจะนำมาเล่าโดยสังเขปนั้น ก็จะเล่าจากสำسن
 ที่ส่งไปยังรัฐสภาของสหรัฐอเมริกา ในขณะที่ได้เสนอร่างพระราช-
 บัญญัติฉบับที่ได้ลงนามที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สำสนนั้นระบุ
 ความมุ่งหมายของประธานาธิบดีจอห์นสันไว้ ๔ ประการด้วยกันคือ
 ความมุ่งหมายประการที่ ๑ สหรัฐอเมริกาต้องการที่จะ
 ทำให้ความสามารถของสหรัฐอเมริกาในการร่วมมือทางการศึกษา

กับต่างประเทศ มีสมรรถภาพดียิ่งขึ้น ความสามารถในการที่ร่วมมือในทางการศึกษากับต่างประเทศข้อนี้หมายถึงความพยายามที่จะให้คนอเมริกันตลอดจนโรงเรียนและนักศึกษาอเมริกัน เข้าใจในปัญหาทางการศึกษาและเข้าใจในปัญหาต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการศึกษาของทั่วโลก

ความมุ่งหมายประการที่ ๒ ได้แก่ความพยายามที่จะให้มีการแลกเปลี่ยนทั้งนักเรียนและครู ระหว่างสหรัฐอเมริกากับประเทศอื่น ๆ ข้อนี้ผมคิดว่าแจ่มแจ้งดีพอแล้ว ไม่จำเป็นต้องขยายความ

ส่วนความมุ่งหมายประการที่ ๓ และประการที่ ๔ นั้น เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับต่างประเทศจริง ๆ และโดยเฉพาะอย่างยิ่งเกี่ยวกับประเทศด้อยการศึกษาอย่างเรา

ความมุ่งหมายประการที่ ๓ ได้แก่ความพยายามที่จะช่วยให้ประเทศที่ด้อยพัฒนาสามารถก้าวหน้าในทางการศึกษาได้ ข้อนี้ประธานาธิบดีจอห์นสันแยกออกมาเป็น ๕ หัวข้อคือ

(๑) พยายามที่จะช่วยเหลือ ให้เงินและให้วัสดุทางการศึกษาแก่ประเทศที่ด้อยพัฒนามากยิ่งขึ้น

(๒) พยายามที่จะหาวิธีการใหม่(New Technique)สำหรับที่จะให้ประเทศต่าง ๆ ได้รับความช่วยเหลือในการที่จะส่งเสริมให้คนอ่านออกเขียนได้ และมีความรู้ในด้านพื้นฐาน

(๓) ต้องการที่จะให้มี Summer Teacher Corps คือ หมายความว่า มีครูในสหรัฐอเมริกา ซึ่งจะเป็นอาสาสมัคร ออกมาช่วยเหลือประเทศต่าง ๆ

(๔) ได้แก่ การที่จะช่วยเหลือ ให้ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก สามารถเรียนภาษาอังกฤษ ได้ดียิ่งขึ้น

(๕) พยายามที่จะตั้งมูลนิธิร่วมกับประเทศต่าง ๆ เพื่อที่จะส่งเสริมการศึกษา

นี้เป็น ๕ หัวข้อ ซึ่งอยู่ภายใต้ความมุ่งหมายประการที่ ๓ คือ การช่วยเหลือทางด้านการศึกษาแก่ประเทศที่ด้อยพัฒนาทั้งหลาย

ความมุ่งหมายประการที่ ๔ ประธานาธิบดีจอห์นสันเห็นว่า ต้องการที่จะสร้างสะพานใหม่สำหรับให้มีความเข้าใจกัน ได้ดียิ่งขึ้น ระหว่างประเทศ ซึ่งแบ่งออกเป็น ๔ หัวข้อ

(๑) พยายามที่จะให้มีการประชุมระหว่างผู้นำและผู้เชี่ยวชาญ เกี่ยวกับการศึกษาต่าง ๆ ระหว่างประเทศ

(๒) ได้แก่ พยายามให้มีการนำเอาหนังสือและอุปกรณ์การศึกษาต่าง ๆ ระบายจากที่ที่มีความมั่งคั่ง ไปสู่ประเทศที่ไม่มั่งคั่ง

(๓) พยายามที่จะสนับสนุนให้โรงเรียนและวิทยาลัย ซึ่งอเมริกันไปตั้งในต่างประเทศนั้น ให้มีคุณภาพดียิ่งขึ้น

(๔) พยายามที่จะส่งเสริมให้ผู้นำทางด้านการศึกษาของประเทศต่าง ๆ มีโอกาสที่จะไปศึกษาเป็นพิเศษ (Special Program)

ในสหรัฐอเมริกาเป็นครั้งคราว

นี่เป็นข้อที่ประธานาธิบดีจอห์นสันเสนอ เกี่ยวกับความมุ่งหมายของรัฐบาลสหรัฐอเมริกา และนโยบายในการที่จะทำให้เกิดการศึกษาระหว่างประเทศ ทำให้เกิดความเจริญระหว่างประเทศในเรื่องการศึกษาขึ้น

เมื่อประธานาธิบดีเสนอร่างพระราชบัญญัติไปแล้ว ก็ได้ส่งบุคคล ๒ ท่านให้จัดการดำเนินงาน ความจริงคำสั่งนั้นมีอยู่หลายคำสั่งด้วยกัน แต่เท่าที่เกี่ยวกับเรื่องที่ผมเล่าให้ฟังนี้ คือ สั่งให้รัฐมนตรีว่าการสาธารณสุข การศึกษาและสวัสดิภาพ คือ Health, Education and Welfare แห่งสหรัฐอเมริกา จัดการให้มีการประชุมระหว่างประเทศเกี่ยวกับการศึกษาในเดือนตุลาคม ๒๕๑๐ นี้ ณะเนว่าจะเชิญบุคคลที่เป็นชั้นกำกับการศึกษาทั่วโลกระหว่าง ๒๐๐ ถึง ๒๕๐ คนไปประชุม เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาของการศึกษาดังที่ผมได้เรียนเมื่อกันแล้ว นอกจากนั้นประธานาธิบดียังได้สั่งให้อธิการบดีของมหาวิทยาลัยคอร์เนล คือ Dr. James Perkins จัดการวางแผนสำหรับการประชุมครั้งใหญ่ในเดือนตุลาคม ให้มีระเบียบวาระและมีเอกสารสำหรับที่จะพิจารณาหาเนื้อเรื่อง วางแผน หาเค้าโครงที่จะเจรจากันในเดือนตุลาคมนี้ อธิการบดี เพอกันส์ แห่งมหาวิทยาลัยคอร์เนล ก็ได้เป็นผู้รับผิดชอบ โดยเชิญผู้ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนี้เป็นรายบุคคล ประมาณ ๓๐

คนทั่วโลกไปประชุมที่วิลเลียมสเบอร์ก เวอร์จิเนีย กำหนดไว้วันที่ ๑๕-๑๘ กุมภาพันธ์ที่แล้วมา การเชิญนั้นได้เชิญถึง ๓๐ คน และเชิญตลอดไปจนถึงผู้เชี่ยวชาญการศึกษาของโซเวียตด้วย แต่เผอิญโซเวียตไม่ได้ไป ก็ไปจริง ๆ มีอยู่ประมาณ ๒๘ คน ที่ผมเรียกว่าประมาณเพราะเหตุว่าบางคนก็เข้า ๆ ออก ๆ แต่ว่าสรุปแล้วก็มีระหว่าง ๒๖-๒๘ คน เป็นผู้นำในการศึกษาซึ่งรู้จักรัฐมนตรีและรู้จักปลัดกระทรวงของเราหลายท่านด้วยกัน เป็นชนชาติสหรัฐอเมริกา ๑๒ คน นอกนั้นเป็นชาติอื่น ๆ ยุโรปมี-อังกฤษ ฝรั่งเศส เยอรมัน มีแอฟริกาไป ๒ ท่าน คืออธิการบดีของมหาวิทยาลัยกานาและอธิการบดีของ University College ของไนโรบี สำหรับในเอเชียั้นได้รับเชิญไป ๕ คน แต่มีไปเพียง ๔ คือโปรเฟสเซอร์ซูเรค เป็นศาสตราจารย์อาวุโสทางประวัติศาสตร์ของเลบานอน ดร. โคทารี ชาวอินเดีย ซึ่งเป็นประธานของยูนิเวอร์ซิตีกรานต์ คอมมิตีตี้และเป็นนักวิทยาศาสตร์ เป็นศาสตราจารย์สอนวิทยาศาสตร์ในมหาวิทยาลัยเดลี ศาสตราจารย์ลี ชง มิน ซึ่งเป็นอธิการบดีของมหาวิทยาลัยจีนในฮ่องกง และผม (ดร. ป่วย อิงภากรณ์) ได้รับเชิญในฐานะเป็นคณบดีคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

การประชุมก็อย่างที่เรารู้ ๆ กัน ถ้าฝรั่งเขาจัดแล้วเขาจ่ายเงินค่าเดินทาง ค่าเบี้ยเลี้ยง อะไรต่าง ๆ รวมทั้งเลี้ยงหลายมื้อ

หลายยามด้วยกัน มีทั้งกลางวันและกลางคืน และแม้แต่จัดอาหาร
เช้าก็ยังให้มีการประชุมกันเป็นกลุ่มๆ แต่ที่จริงถ้าหากไม่ทำเช่น
นั้นก็ทำไม่สำเร็จ เพราะมีเวลาเพียง ๓ วันเท่านั้น เริ่มที่เดียวกัน
๓ ที่ในวันที่ ๑๕ ไปจบเอาตอนรับประทานอาหารกลางวันวัน
ที่ ๑๘ แล้วออกเดินทางกลับ

เรื่องที่เราได้พูดกันเมื่อเวลาไปเริ่มที่เดิวนั้นก็บอกว่า นี่
ประธานาธิบดีจอห์นสันสั่งให้เรามาเตรียมสำหรับที่จะจัดระเบียบวาระ
สำหรับการประชุมของผู้ใหญ่ทีเดียวในเดือนตุลาคมปีนี้ เราจะทำ
อย่างไรกันบ้าง เราต่างก็พูดกันเป็นคนละอย่างสองอย่าง แต่ผล
สุดท้าย สำเร็จรูปออกมาที่รู้สึกว่าได้เป็น theme เป็นหัวเรื่อง
ก่อนข้างจะถูกต้องที่ทุกคนเห็นชอบด้วย หัวเรื่องที่ปรากฏออกมา
จากการประชุมเพื่อจัดระเบียบวาระคราวนี้ กล่าวโดยสรุปได้ว่า

(๑) ความวิกฤตหรือความวิบัติในการศึกษาของโลก
(World Crisis in Education)

(๒) สมรรถภาพในการลงทุนเพื่อการศึกษา (Education
as an efficient investment)

ท่านทั้งหลายอาจจะจำได้ว่าเมื่อไม่กี่ปีมาแล้ว เขามีการ
ประชุมกันในเรื่องการศึกษาขึ้น ก็เกิดความคิดขึ้นมาใหม่ว่าการ
ศึกษานี้เราน่าจะเน้นไปทำนองที่ว่า การศึกษาเป็นการลงทุน ไม่
ใช่การศึกษาเพื่อการศึกษาแต่อย่างเดียว เป็นการลงทุนซึ่งคาบ

เกี่ยวไปกับเศรษฐกิจและการสังคมโดยทั่ว ๆ ไป

เพราะฉะนั้น เมื่อครั้งนั้น Motto ที่เขาให้ไว้ก็คือ Education as an investment แต่คราวนี้ Investment เฉยๆ ไม่พอง ต้องเป็น Efficient คือต้องลงทุนให้มีสมรรถภาพด้วย ผมจะขยายความในหัวข้อที่กล่าวนี้ ซึ่งต่อไปในเดือนตุลาคม เป็นที่คาดว่า จะมีเอกสารเพื่อที่จะเตรียมไว้สำหรับการประชุม

ทำไมเราจึงเรียกกันว่า “เกิดความวิบัติหรือเกิดความวิกฤตในการศึกษาของโลก”

ตั้งแต่ประเทศที่มีการศึกษาคือ เช่น รัสเซีย สหรัฐอเมริกา อังกฤษ ฝรั่งเศส เยอรมัน ลงมาจนกระทั่งแอฟริกา ต่างคนต่างก็บอกว่ามันเกิด Crisis ขึ้นจริงๆ แล้วทำไมจึงเรียกว่าวิบัติ ทำไมจึงเรียกว่าวิกฤต คำตอบก็คือเพราะเหตุว่าความคาดหวังที่เราอยากได้จากการศึกษานั้นมีอยู่อย่างหนึ่ง แต่ความเป็นจริงที่การศึกษามีผลลัพธ์ผลออกมาเป็นอีกอย่างหนึ่ง และความคาดหวังกับความเป็นจริงนั้นห่างกันไกล และยิ่งที่ก็ยิ่งห่างไกลไปทุกปี (ผมจะขยายความข้อนี้ต่อไป) แต่นอกจากนี้ก็มีเหตุว่า เหมือนกับทางด้านเศรษฐกิจ เศรษฐกิจของประเทศที่รวาย เมื่อรวายแล้วก็ยิ่งรวายใหญ่ เศรษฐกิจของประเทศที่จน เมื่อจนเริ่มด้วยจนยิ่งจนใหญ่ ความแตกต่างระหว่างประเทศที่รวายกับประเทศที่จนนั้นยิ่งห่างออกไปทุกที สำหรับการศึกษาก็เช่นเดียวกัน ประเทศใดที่มีความก้าวหน้า

ทางด้านการศึกษาแล้ว ก็ก้าวต่อไปโดยไม่หยุดยั้ง แต่ถึงกระนั้น ก็ตาม ก็ยังไม่สมกับความคาดหวังที่เขาต้องการ แต่ส่วนประเทศไทยที่เกิดด้อยการศึกษาก็ยิ่งด้อย ทั้งหมดนี้เป็นเพราะเหตุใด เรามีความหวังเกี่ยวกับการศึกษาว่าจะช่วยให้ได้ผลดีขึ้น จะช่วยให้บ้านเมืองการสังคมดีขึ้น การพัฒนาดีขึ้น ให้มีการปรับปรุงการพัฒนาคนแต่ละคน เราหมายถึงเราต้องการให้การศึกษาเหล่านั้นสามารถช่วยเราพัฒนาประเทศได้ แต่แท้จริงมีความขัดข้องอยู่มาก และสาเหตุของการขัดข้องเกี่ยวกับการศึกษานั้นมี ๒ ประการใหญ่ ๆ

ประการที่ ๑ คือ รัฐบาลและประเทศต่างๆ ยังไม่กล้าที่จะลงทุนในการศึกษาให้เต็มที่ หรืออีกนัยหนึ่ง คิดไม่ถึงว่าจำเป็นที่จะต้องหาเงินทองมาลงทุนให้มันพอเพียง การลงทุนนั้นยังไม่พอ และ

ประการที่ ๒ ถึงแม้ว่าจะมีการลงทุนมากในบางแห่งก็ตาม การลงทุนนั้นยังไม่มีสมรรถภาพที่ดีพอ

เพราะเหตุใดจึงเรียกว่าไม่มีสมรรถภาพ ที่ประชุมขยายความเป็นหัวข้อที่สองว่า ทุกวันนี้ระบบการศึกษานั้น ควรที่จะเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันภายในประเทศ ผมขอเรียนย้ำอีกที่ว่า “ระบบการศึกษาไม่ว่าระดับใดทุก ๆ ระดับ จำเป็นที่จะต้องมีการประสานกัน เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันทั่วประเทศ”

เวลาเขาพูดกันมาอย่างนี้ ผมไปนั่งประชุมอยู่ก็อดนึกขึ้นมา

ไม่ได้ว่าประเทศไทยเรา^{นี้} เรามี ๔ กระทรวงหรือ ๓ กระทรวงที่จะ
ทำให้ระบบการศึกษาของเราเป็น “ไม่อันหนึ่งอันเดียวกัน”

และนอกจากเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันภายในประเทศแล้ว
ระบบการศึกษาในปัจจุบัน จำเป็นที่จะต้องมีการประสานกัน
ระหว่างประเทศด้วย และจำเป็นที่จะต้องประสานงานกันทุกประ-
เภท ไม่ว่าจะเป็นโรงเรียนรัฐบาลหรือโรงเรียนราษฎร์ หรือ
โรงเรียนเทคนิค หรือโรงเรียนอย่างใดอย่างหนึ่ง จำเป็นที่ต้อง
พิจารณาร่วมนโยบายเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน นอกจากนั้น การ
ศึกษาทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศ ยังไม่มีลักษณะเป็น
อันหนึ่งอันเดียวกัน (Totality) ด้วย ข้อขัดข้องยังมีอีกประการ
หนึ่ง การศึกษาซึ่งจำเป็นที่จะต้องให้บริการแก่สังคมนั้นหมุนเปลี่ยน
แปลงไม่ทันสังคม ระบบสังคมมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว
นี่เป็นคำของ เซอร์เฮอร์ริก แอชบี ผู้กำลังจะเป็นอธิการบดีของเคม-
บริดจ์ซึ่งไปประชุมด้วยได้กล่าวไว้ว่า Wave Length ของสังคมนั้น
สั้นกว่า Wave Length ของการศึกษา คือหมายความว่าสังคม
เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว แต่ระบบการศึกษากว่าจะเปลี่ยนกันไปก็
ตระวัน ๆ เปลี่ยนแปลงหลักสูตรอะไรต่าง ๆ นี้ต้องกินเวลานาน
และไม่ทันกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม นี่แหละเป็นข้อที่ทำให้
เกิดวิกฤตหรือวิกฤตขึ้นแม้แต่ในประเทศที่เจริญ เขาขยายความไว้
อย่างนี้ว่า เวลาที่บ้านเมืองสังคมเจริญขึ้นนั้น แทนที่จะส่งผล

สะท้อนกลับไปสู่การศึกษาหรืออย่างที่เราเรียกกันว่า Feed Back ผลสะท้อนนั้นไม่ได้เป็นไปอย่างรวดเร็ว ไม่ได้ตามที่ควร นี่เซอร์ เอริก แอชบี แยกตัวอย่างขึ้นมาดังนี้ ประเทศอังกฤษนั้นได้มีผู้คิดค้นเรื่องคอมพิวเตอร์ เครื่องคิดเลข เครื่องคำนวณ Electronic Computer แล้วก็ได้นำเอามาใช้ในสังคมแล้ว วิทยาศาสตร์ได้ก้าวหน้าไปมาก แต่แทนที่การศึกษาหลักสูตรในมหาวิทยาลัยในอังกฤษ จะได้นำเอาเรื่องคอมพิวเตอร์เข้ามาในหลักสูตร ทุกวันนี้ได้เพิกเฉยเสีย Programming Technique ซึ่งจำเป็นเหลือเกินที่จะใช้ในสังคมปัจจุบัน ทางด้านอังกฤษยังบกพร่องอยู่ แต่ด้านสหรัฐอเมริกา Porgraming Technique เอาคอมพิวเตอร์ไปใช้ในโรงเรียน ไปสอนนักเรียน ไม่แต่ชั้นมหาวิทยาลัยเท่านั้น ชั้นวิทยาลัยและชั้นมัธยมก็ได้มีหลักสูตรนี้อยู่ด้วย แสดงให้เห็นว่าผลสะท้อนทางวิทยาศาสตร์จากสังคมกลับไปสู่การศึกษานั้นไม่ทันทั่วทั้งที่

อีกข้อหนึ่งที่เป็นข้อขัดข้อง ก็คือว่าพวกเราที่ไปประชุมกันนั้น มีนักการศึกษาเป็นส่วนใหญ่ ก็มานึกถึงตนเองว่า พวกนักศึกษานี้มีความผิเคอะโอบ้างไหม เขาก็มาสารภาพกันว่า รู้สึกในข้อเท็จจริงอยู่ข้อหนึ่งว่าพวกครูนั้น สอนนักเรียนสอนง่าย แต่สอนครูกันเองนั้นสอนยาก ยากกว่าที่จะไปสอนนักเรียน และอีกประการหนึ่ง ลักษณะของนักการศึกษาในทั่วโลกก็มักจะคำนึงถึง

ทพบว่า สบายแล้ว เช่นคนที่เป็นคนปกติ หรือเป็น Fellow ของมหาวิทยาลัยใดวิทยาลัยหนึ่งก็สบายแล้ว ไม่จำเป็นที่จะต้องขวนขวายหาทางที่จะขยับขยายต่อไป นี่แหละอาจจะเกิดมาจากลักษณะเนื่องมาจากครู และของอาจารย์และนักการศึกษาเองก็เป็นได้ นี่เป็นข้อที่เขาลงความเห็นว่า เป็นความเฉื่อยของระบบการศึกษา

ข้อต่อไปเขาก็ปรึกษาหารือกันว่าถ้าเช่นนั้นเราท่านจะควรทำอย่างไรกันบ้าง จะตั้งหัวข้อให้ที่ประชุมใหญ่ในเดือนตุลาคมนี้ ได้พูดอย่างใดกันบ้างในทางที่จะเป็นทางที่ก่อให้เกิดประโยชน์ขึ้น ก็ลงความเห็นกันว่าจำเป็นที่จะต้องมีการปฏิรูปในการศึกษา การปฏิรูปนี้จำเป็นที่จะต้องให้ผู้ที่มิอำนาจทั้งในด้านการเงินและในด้านการปกครอง เล็งเห็นว่าการศึกษานั้นเป็นการลงทุน เป็น การจำเป็นที่จะต้องลงทุนให้มีประสิทธิภาพ ให้มีสมรรถภาพดียิ่งขึ้น แยกออกมาเป็น ๖ หัวข้อด้วยกัน คือ

(๑) จำเป็นที่จะต้องเพิ่มผลผลิตในการศึกษา เซอร์ เอริก แอชบี อีกนั่นแหละที่มาจากอังกฤษที่อ้างว่า ในอังกฤษนั้นใน ระยะหลังสงคราม ผลผลิตในทางด้านเกษตรต่อคนเพิ่มขึ้นประมาณ ๓๐ ในร้อย ก่อนสงครามผลิตได้ ๑๐๐ หลังสงครามผลิตได้ ๑๓๐ แต่ถ้าวัดผลของการผลิตนักเรียนในมหาวิทยาลัยอังกฤษแล้ว เห็นได้ว่าอาจารย์แต่ละคนนั้นผลิตเทียบกับเมื่อก่อนสงคราม โดยเอาคุณภาพมาค่านึงด้วย เมื่อก่อนสงครามกับหลังสงคราม

สมัยลดลง ๑๕% นี้เป็นข้อที่ซาบซึ้งมาก ทุกคนบอกว่าเห็นจะจริงในประเทศของตนเหมือนกัน ข้อนี้ก็หมายความว่า จะต้องเพิ่มผลผลิตของการศึกษาทั้งในด้านคุณภาพและปริมาณ

(๒) จำเป็นที่จะต้องปรับปรุงคุณภาพระหว่างประเภทต่าง ๆ ของการศึกษา กล่าวคือ จำเป็นที่จะต้องให้มีการศึกษาเพื่อจะลงทุนในบุคคลเพื่อเข้าระบบสังคมได้ กับการศึกษาเพื่อการศึกษาเป็นเป้าหมายเพื่อที่จะทำให้วิชาความรู้กว้างขวางออกไป คุณภาพของความมุ่งหมาย ๒ ประเภทนี้ จำเป็นที่จะต้องให้มีหนักยิ่งขึ้น

(๓) เห็นกันว่าควรจะยกหัวข้อเกี่ยวกับการปรับปรุง Management คือ การดำเนินงาน แต่การดำเนินงานที่กล่าวนี้ ไม่ได้หมายถึงเฉพาะการจัดการแต่ละโรงเรียน หมายถึงการอำนาจานซึ่งเกี่ยวข้องกับเจ้าหน้าที่ของรัฐบาลในกระทรวงทบวงกรม ศึกษาธิการ และกระทรวงที่รับผิดชอบในการศึกษาคด้วย จำเป็นที่จะต้องมีการกระจายอำนาจในท้องถิ่นอย่างแท้จริง เพื่อที่จะทำให้การอำนวยความสะดวกเป็นไปโดยราบรื่น ผมขอย้ำคำว่า “กระจายอำนาจแก่ท้องถิ่นอย่างแท้จริง”

(๔) จำเป็นที่จะต้องมีการปรับปรุงวิธีการที่เราจะวิพากษ์วิจารณ์ระบบการศึกษาภายในประเทศหรือภายในท้องถิ่นหลาย ๆ ประเทศ ที่เขายกตัวอย่างให้ฟังว่าในประเทศที่เป็นเครือของสมา-

คม OECD คือ อเมริกา คานาดา แล้วยุโรปตะวันตกไปจนถึง
กรีซ ดูเหมือนจะมีญี่ปุ่นด้วย เขามีองค์การหนึ่งซึ่งตั้งสถาบัน
ขึ้นไว้ เพื่อที่แต่ละประเทศจะไปศึกษาระบบการศึกษาของประเทศ
อื่นซึ่งเป็นสมาชิกด้วยกัน แล้วมีการวิพากษ์วิจารณ์ มีการแลกเปลี่ยน
ความรู้ซึ่งกันและกันว่าอะไรบกพร่องและอะไรไม่บกพร่อง
และอะไรควรจะจดจำนำไปเป็นประโยชน์สำหรับประเทศอื่นด้วย
นี่เป็นข้อเสนอแนะว่าจะพิจารณาข้อนั้นในเวลาที่ประชุมในเดือน
ตุลาคมนี้

(๕) ในการปฏิรูปนั้นสมควรที่จะพุ่งแสงในเรื่องการปรับ-
ปรุงการฝึกหัดครู มีผู้เสนอในที่ประชุมว่า การฝึกหัดครูนั้นควร
จะทำเหมือนกับหนังสือเดินทาง หนังสือเดินทางนั้นมีกำหนดอายุ
๒ ปี แล้วถ้าเราต้องการเดินทางอีกเราจะต้องไปต่ออายุ ประกาศ-
นียบัตรครูก็เช่นเดียวกัน ควรจะมีกำหนดอายุไม่เกิน ๑๐ ปี เมื่อ
ได้ประกาศนียบัตรสำหรับที่จะไปสอนใครเขาแล้วก็ต้องกลับมาทดสอบ
ใหม่ เพื่อให้ครูทันสมัยอยู่เสมอ นี่เกี่ยวกับการฝึกหัดครู
ทั้งใหม่และทั้งเก่า และนอกจากนั้นข้อสุดท้ายเกี่ยวกับข้อเสนอใน
การปฏิรูปในการลงทุนให้การศึกษาเป็นไปโดยสมรรถภาพดียิ่งขึ้น
ก็คือ เสนอให้มีการวิจัยทั้งภายในและภายนอกระบบการศึกษา
โดยมีการวางแผนการศึกษาให้เป็นไปตามทำนองเดียวกับที่วางแผน
เศรษฐกิจด้วย คือ ดำเนินการเรื่องสำรวจ และดำเนินการใช้

เทคนิค เช่นเกี่ยวกับการวางแผนในเรื่องเศรษฐกิจ

(๖) ความสมดุลระหว่างระบบการศึกษา กับสังคมนั้น เป็นเรื่องที่สุดข่มละเอียดยากยิ่ง แต่ปัญหา ก็คือการปฏิรูปในด้านการศึกษานั้นจะเกิดขึ้นจากสังคม หรือควรจะเกิดจากนักการศึกษาเอง กล่าวคือที่อาจจะเกิดขึ้นจากสังคมนั้น จะเกิดขึ้นได้อย่างไร ก็เกิดขึ้นได้โดยรัฐบาลเป็นผู้ที่มีการวิพากษ์วิจารณ์โรงเรียนต่างๆ ควบคุมโรงเรียนต่างๆ ที่ประชุมส่วนมากเป็นอาจารย์มหาวิทยาลัย ซึ่งไม่เหมือนกับมหาวิทยาลัยในประเทศไทยเรา คือเป็นมหาวิทยาลัยที่เป็นอิสระ เปรียบได้กับท่านทั้งหลายที่เป็นโรงเรียนราษฎร์ ซึ่งเป็นอิสระไม่ต้องขึ้นตรงหรือเกี่ยวข้องด้านการเงินกับรัฐบาลนัก ที่ประชุมก็บอกว่าถ้าหากว่ารัฐบาลเป็นผู้ที่วิพากษ์วิจารณ์กับมหาวิทยาลัยต่างๆ นั้นก็ควรจะรับฟัง แต่ว่าถ้ารัฐบาลจะบอกว่า มหาวิทยาลัยควรจะทำอย่างนั้นอย่างนี้ละก้อ นั้นละเป็นของไม่ดี กล่าวคือว่ารัฐบาลมีสิทธิที่จะบอกวามหาวิทยาลัยบกพร่องอย่างไร นั้นมหาวิทยาลัยควรจะรับฟัง แต่การแก้ไขวิธีการของมหาวิทยาลัย และของวิทยาลัยที่เป็นอิสระนั้นควรจะกระทำโดยนักการศึกษาเอง มติมหาชนก็เช่นเดียวกัน เป็นเรื่องที่น่ารับฟัง การปฏิรูปนี้เป็นเรื่องทีอาจจะเกิดขึ้นได้ทางสังคมโดยการแข่งขันซึ่งกันและกัน โรงเรียนหนึ่งแข่งขันกับโรงเรียนหนึ่ง โรงเรียนประเภทหนึ่งแข่งขันกับโรงเรียนอีกประเภทหนึ่ง เป็นต้น ส่วนการปฏิรูปที่แท้จริงนั้น

จะเกิดขึ้นได้ก็จากนักการศึกษาเอง กล่าวคือ สมาคมครู ครูสภา
ความร่วมมือระหว่างประเทศของนักการศึกษา และความร่วมมือ
ประสานงานของนักการศึกษา ซึ่งรวมถึงศิลปิน และคณะสงฆ์
ด้วย

นี่เป็นเรื่องที่ผมจะเรียบเรียงเป็นรายงานเสนอต่อไปให้ท่าน
รัฐมนตรีศึกษาและรัฐบาลทราบ ผมเองหาเวลาที่จะเขียนเป็นราย
ละเอียดไม่ได้ แต่เคราะห์ดีที่วันนี้ได้ข่าวว่าทางชมรมได้บันทึก
เสียงเอาไว้ ใครจะขอร้องเพื่อที่จะช่วยให้ผมเขียนรายงานนั้นได้
ก็จะเป็นคุณยิ่ง

ความรู้สึกของผมที่เกี่ยวกับการประชุมครั้งที่แล้ว มีอยู่
๒-๓ ประการคือ

(๑) รู้สึกว่าผู้ที่เขาเชิญไปนั้น ส่วนมากถ้าพูดถึงเรื่อง
ประเทศแล้วก็รู้สึกว่าทั่วถึงกันดี แต่ส่วนมากเขาเชิญผู้ที่เป็น
อาจารย์ในมหาวิทยาลัยหรือผู้ที่รับผิดชอบในทางมหาวิทยาลัย ถ้า
พูดถึงประเทศอย่างไทยเราเห็นได้ว่าเป็นเรื่องที่เขาพูดกันนั้น เรื่อง
ที่เกี่ยวกับมหาวิทยาลัย บางทีเอามาใช้กับเราไม่ค่อยได้ แต่ถึง
กระนั้นก็ตาม ที่ผมคัดมานั้นรู้สึกว่าก็กินแถวทุกระดับไป แต่เขา
มักจะพุ่งเล็งไปถึงระดับมหาวิทยาลัย ซึ่งเผอิญพวกเราชาวเอเชียก็
ได้พูดไว้หลายประการว่าเรื่องของมหาวิทยาลัยนั้นเป็นเรื่องสำคัญ
ก็จริง แต่เป็นเรื่องเล็กในเมื่อเขาพิจารณาอัตราส่วนของคนที่ได้รับ

การศึกษาชั้นมหาวิทยาลัยในประเทศที่ด้อยพัฒนาอย่างเรา

(๒) ข้อคิดเห็นอีกข้อหนึ่งก็คือว่า ผมมารู้สึกว่าการประชุมในเดือนตุลาคมนั้น สมมุติว่าเขาจะเชิญท่านรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการก็ดี หรือเชิญท่านอธิบดี ปลัดกระทรวงในกระทรวงศึกษาธิการก็ดี ก็คงจะเอาเรื่องที่ท่านหนักใจอยู่ในขณะนี้ไปพูดซ้ำอยู่ที่นั่น ผมเองถ้าจะแนะนำเขาได้ก็ตั้งใจจะให้เขาเชิญผู้อำนวยการสำนักงานงบประมาณไป อาจจะได้ผลในประเทศไทยเรามากกว่า แล้วก็ถ้าอย่างไรรู้ก็ตามอาจจะเชิญนักการศึกษาไปด้วย ๑ ท่าน เพื่อที่จะไปผสมกัน คนหนึ่งนั้นไปปรับทุกข์ให้เขาฟัง อีกคนหนึ่งไปรับเอาทุกข์กลับมา เพื่อที่จะทำให้การเงินในเรื่องการศึกษาและการลงทุนของเราดีขึ้น และมีสมรรถภาพดีขึ้น

ท่านทั้งหลาย ผมมีเวลาเหลืออีกนิดหน่อยสำหรับที่จะกล่าวถึงเรื่องที่ควรจะกล่าวอย่างมาก คือเรื่องเศรษฐกิจของโรงเรียนราษฎร์ แต่ก็ดีไปอย่างหนึ่งที่มีเวลาน้อย เพราะเหตุว่าความจริงเมื่อวานนี้ผมพยายามเตรียมเรื่องที่จะมาพูด ก็ปรากฏว่าเรื่องรายละเอียดต่าง ๆ นั้นผมไม่ค่อยรู้เลย ในเวลานี้รัฐบาลเราได้ให้เงินอุดหนุนโรงเรียนราษฎร์ด้วยวิธีอย่างใดบ้าง และรัฐบาลควบคุมโรงเรียนราษฎร์อย่างไร ความรู้ส่วนใหญ่ของผมได้มาจากท่านที่นั่งอยู่ทางซ้ายมือ คืออนันต์หนังสือพิมพ์

เรื่องที่โด่งดังที่สุด ก็เรื่องแป๊ะเจี๊ยะและเรื่องเต็กไม่มีที่เข้า

เล่าเรียน ถ้าหากโรงเรียนราษฎร์โรงเรียนไหนเกิดมีการอะไรขึ้น
 แม้แต่ครูกับครูทะเลาะกันก็ปรากฏเป็นเรื่องที่สำคัญขึ้นมาในหน้า
 หนังสือพิมพ์ ซึ่งก็เป็นของธรรมดาอยู่ ผมเองมาคิดดูแล้วรู้สึก
 ว่ารายละเอียดต่าง ๆ นั้นผมไม่ค่อยจะทราบ แต่ทราบอยู่อย่างหนึ่ง
 เมื่อเป็นผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ ก็รู้ว่ารัฐบาลได้มีการอุท-
 หนุนโรงเรียนราษฎร์อยู่บ้าง ซึ่งได้รับคำร้องทุกข้ออยู่เสมอว่าไม่พอ
 แต่อย่างไรก็ตามผมใคร่จะเสนอข้อคิดเห็นไว้ในที่นี้ และถ้าหากว่า
 ท่านทั้งหลายจะกรุณาเพิ่มเติม หรือตั้งคำถาม หรือแนะนำ หรือ
 ให้ข้อเท็จจริงกับผมได้ก็จะเป็นพระคุณยิ่ง ข้อคิดข้อแรกเกี่ยวกับ
 โรงเรียนราษฎร์ก็คือ ถ้าเราเห็นว่าการศึกษาคควรจะเป็นระบบ
 อันหนึ่งอันเดียวกัน กิจกรรมของโรงเรียนราษฎร์นั้น ควรจะเป็น
 ส่วนหนึ่งของระบบการศึกษาของประเทศซึ่งเป็นอันหนึ่งอันเดียว
 กัน ทุกวันนี้เวลาเราวางแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ เรามักจะ
 ไม่สามารถที่จะกล่าวถึงโรงเรียนราษฎร์ว่าจะมีสักกี่โรงเรียน หรือ
 เราพยายามจะมีกี่โรงเรียนและจะให้สอนไปในทำนองใด ทางท่าน
 อธิบดีกรมวิสามัญศึกษาท่านอาจจะมึนโยบายหรือมีข้อเท็จจริงอย่าง
 ไรก็ตาม แต่เวลาไปปรากฏขึ้นในแผนพัฒนาในส่วนที่เกี่ยวกับ
 สภาพพัฒนาการเศรษฐกิจนั้น ก็รู้สึกว่าการวางแผนเรื่องกิจ-
 การโรงเรียนราษฎร์ซึ่งควรจะเป็นส่วนหนึ่งของระบบการศึกษา
 ของเรานั้น ได้ถูกเพิกเฉย

ข้อนี้ไม่ใช่เฉพาะแต่เรื่องโรงเรียนราษฎร์อย่างเดียว แผนพัฒนาเศรษฐกิจของเราในปัจจุบันนี้และที่แล้ว ๆ มาส่วนมาก เช่น เรื่องการลงทุนในทางเศรษฐกิจนั้นก็มักจะไม่ได้พูดถึงเอกชน มักจะพูดถึงว่ารัฐบาลควรจะลงทุนเท่านั้นเท่านั้น ไปในรูปนั้น เป็นเรื่องที่เราเรียกกันว่า Public Sector คือทำทางด้านรัฐบาลอย่างเดียว เพิ่งจะมาจับเรื่องภาคเอกชนในเร็ว ๆ นี้ กำลังจะตั้งกรรมการขึ้นพิจารณา นี้พูดถึงเรื่องเศรษฐกิจ ในด้านการศึกษาก็เช่นเดียวกัน การวางแผนพัฒนาการศึกษานั้นจำเป็นที่จะต้องคำนึงถึงโรงเรียนราษฎร์ และในกรณีเช่นนี้นั้น สมาคมของท่าน ที่ชุมนุมของท่าน สมาคมทั้งสามของท่าน อาจจะเป็นประโยชน์ในการที่จะแนะนำให้สภาพพัฒนา สภาการศึกษา ออกความเห็นให้นำเอาเรื่องกิจการของโรงเรียนราษฎร์ และแผนการลงทุนของโรงเรียนราษฎร์ เข้าเป็นส่วนหนึ่งของแผนพัฒนาประเทศ

ความคิดเห็นกระท่อนกระแท่นของผมนี้อาจจะไม่ติดต่อกัน แต่ที่ความรู้สึกเล่นในข้อต่อไปว่า การศึกษานั้นไม่ว่าจะเป็นของรัฐบาล หรือเป็นเรื่องของโรงเรียนราษฎร์ก็ตาม ไม่ใช่เป็นการลงทุนเพื่อหวังผลทางการเงิน มีข้อครหานินทาซึ่งบางแห่งอาจจะเป็นจริง (ผมเข้าใจว่า ส่วนใหญ่คงจะไม่เป็นจริง) ว่า โรงเรียนราษฎร์นั้นมักจะตั้งขึ้นเพื่อหากำไร และก็บอกว่าคุณชนนั้นคนนั้นทำไม่ได้กำไรเยอะเยอะ แล้วก็ไม่เอาใจใส่เรื่องนักเรียน

ไม่เอาใจใส่ว่านักเรียนจะดีหรือไม่ดี ส่วนมากเท่าที่เราได้อ่านหรือ
ได้ฟังกัน มักจะเข้าไปในทำนองที่ไม่เป็นมงคล โรงเรียนราษฎร์
มักจะถูกกล่าวหาว่าต้องการหาเงินอย่างเดียว ผมมาคิดว่าถ้าเป็น
เช่นนั้น เพื่อจะป้องกันไม่ให้เกิดกรณีพิพาทได้ จะไม่เป็นการดี
หรือที่โรงเรียนราษฎร์นั้นจะตั้งขึ้นมาเป็นมูลนิธิให้มันแน่นอนไป
ทีเดียวว่า นี่แหละไม่ได้ตั้งเพื่อเงินกำไรเท่านั้น ไม่ได้เอาเข้า
กระเป๋า แต่ละคนทำขึ้นมาก็เพื่อการศึกษา

แต่แต่ละ การจะตั้งเป็นมูลนิธินั้นไม่ได้หมายความว่า
อาจารย์ใหญ่หรือผู้จัดการจะไม่มีเงินเดือนนะครับ ต้องมีเงินเดือน
แน่ และเงินเดือนนั้นก็ต้องให้คุ้มกับความเหนื่อยยาก แต่ผมคิดว่า
สำหรับการตั้งออกมาเป็นมูลนิธิ บางทีอาจจะเป็นประโยชน์ เพราะ
เหตุว่าการศึกษากับการเศรษฐกิจแตกต่างกันตรงนี้ ที่ทางบ้าน
เศรษฐกิจนั้นผมสอนนักเรียนอยู่เสมอว่า เวลาที่เราจะพิจารณา
ดูทั้งต้นทุนกำไร หรือต้นทุนกับราคาขายนั้น เราจำเป็นที่จะ
ต้อง Maximize profit คือหมายความว่าต้องหวังผลได้กำไรมาก
ที่สุดที่จะทำได้ แต่การศึกษาไม่ควรจะเป็นเช่นนั้น

ข้อคิดเช่นนี้ เป็นข้อคิดที่ผมและเพื่อนกรรมการบริหาร
สภาการศึกษากำลังคิดอยู่ ที่เกี่ยวกับวิทยาลัยเอกชน มารู้อีกว่าวิธี
ที่จะแก้ปัญหาต่างๆ นี้ เรื่องวิทยาลัยเอกชนนี้ก็น่าจะส่งเสริมให้
วิทยาลัยเอกชนเป็นมูลนิธิ มากกว่าที่จะปล่อยให้เป็นที่ครหานินทา

ไม่ให้เป็นเรื่องเกี่ยวกับการค้ากำไร

ข้อคิดข้อต่อไป ควรจะเป็นเรื่องที่ทำนท้งหลายทราบดีกว่า ผม ก็อลักษณะของโรงเรียนที่ตั้นั้นไม่ว่าจะเป็นโรงเรียนรัฐบาล หรือโรงเรียนราษฎร์ จำเป็นที่จะต้องมีครูที่ดี มีอาคารดีพอสมควร มีอุปกรณ์ที่ดี และมีการจัดการที่ดี ทำให้นึกถึงว่า ทุกวันนี้ ครูของโรงเรียนราษฎร์ดีพอ ๆ กับที่จะแข่งขันกับโรงเรียนรัฐบาล หรือไม่ ผมอยากเสนอข้อสังเกตว่า ถ้าหากว่าครูโรงเรียนรัฐบาล คำนหนึ่งกับครูของโรงเรียนราษฎร์คำนหนึ่ง มาเปรียบเทียบกัน แล้วเงินเดือนตามคุณวุฒินั้น ๆ เท่า ๆ กัน ผมรู้สึกว่ ครูโรงเรียน ราษฎร์นั้นค้อยกว่าครูโรงเรียนรัฐบาล เพราะว่าครูโรงเรียนรัฐบาล เป็นข้าราชการ มีความอ่อนหนาฝ่คั่ง มีบริการ มีอะไรต่าง ๆ มี Fringe Benefit มีหวังที่จะเป็นอธิบดีรองอธิบดีมากกว่า มาคิด ถึงว่าถ้าเป็นเช่นนั้น เรายังจำเป็นหรือที่จะต้องสนับสนุนให้โรงเรียนราษฎร์มีช่องทางที่จะมีครูดีพอสมควร โดยไม่ต้องขาดทุน ข้อนี้เป็นข้อที่น่าคิด

เมื่อ^{๕๕}กัน พลิกดูตามประวัติก็ดูเหมือนเขาลงว่าผมเคยเป็น ครูโรงเรียนอัสสัมชัญมา ก็ทวนคิดไปว่าระบบของการจ่ายเงินให้ กับครูในครั้งนั้นผิดกับระบบในปัจจุบันนี้ คือพูดกันทำไมมี ใน โรงเรียนอัสสัมชัญเมื่อครั้งที่ผมสอนอยู่นั้น รู้สึกว่าเขาชบเลี้ยงครู เก่า ๆ แบบเดียวกับพ่อเลี้ยงลูก ยิ่งเมื่อผมเข้าเป็นครูสอนโรงเรียน

ใหม่ ๆ ได้สอนมัธยม ๒ พอปีต่อมาให้สอนมัธยม ๕ แต่มาเทียบเงินเดือนกันแล้วก็น่าจจน ครูที่สอนชั้นประถม ๑ ซึ่งในสมัยนั้นผมจำได้ เคยถามผมว่าเดินจากโรงเรียนอัสสัมชัญไปพระบรมรูปทรงม้าไปทางไหนดี ท่านไม่มีความรู้ในเรื่องความรู้รอบตัวดี แต่ว่าสอนเก่งเหลือเกิน สอนให้เด็กอ่านหนังสือได้ เงินเดือนของผมเมื่อเริ่มเข้า ๔๐ บาทต่อเดือน ปีต่อมาสอนมัธยม ๕ ได้เพิ่มเป็น ๕๐ บาทต่อเดือน แต่ลองไปตามดู ครูสอนชั้น ป. ๑ ท่านได้ ๒๐๐ บาทต่อเดือน ครั้งนั้นผมฉงนใจว่าอย่างนั้นก็ไม่มีคุณธรรมชึ แต่มารู้สึกตัวในสมัยนี้ว่าไม่ใช่หรอก นั้นเขาซุบเสียงผิดกัน และครูนั้นต้องได้รับความอบอุ่นในการที่จะมีความช่วยเหลือให้ดี แต่ผมเสนอมานั้นผมใครจะเสนอรวมไปอีกชื่อว่า ผมเป็นห่วงว่าอยากจะรู้ข้อเท็จจริงว่าโรงเรียนราชฎร์นั้นสามารถที่จะจ่ายเงินเดือนให้แก่ครู ที่จะหาครูวุฒิที่มีใจซื่อสัตย์ต่ออาชีพครูที่จะให้อยู่ตลอดไปหรือไม่ ถ้าหากมีข้อบกพร่องอย่างไร น่าจะหาทางที่จะแก้ไข เพราะเหตุว่า ถ้าเราถือว่าโรงเรียนราชฎร์เป็นโรงเรียนที่ช่วยโรงเรียนรัฐบาล เพื่อที่จะทำให้การศึกษาดีขึ้น ก็จำเป็นที่จะต้องสนับสนุนโรงเรียนราชฎร์ให้มีครูที่จะสามารถดำเนินการไปได้เช่นเดียวกัน

ข้อสุดท้าย เรื่องเปาะเจียะกับค่าเล่าเรียนที่โรงเรียนราชฎร์ ถูกครหานินทาอยู่มากนั้น ผมรู้สึกว่าเป็นเรื่องใหญ่ และ

เป็นเรื่องที่เป็นปัญหา มากทีเดียวอย่างซื่อๆ อย่างผมนี่คือมารู้สึกว่า ถ้าโรงเรียนราษฎร์นั้นอยากจะมีครูดี แล้วก็รัฐบาลห้ามเก็บค่าเล่าเรียนเกินเท่านั้นเท่านั้น ปัญหาที่มีอยู่ว่าเขาจะไปหาครูดีได้อย่างไร ถ้าเขาไม่เรียกค่าแป๊ะเจี๊ยะ โรงเรียนนั้นก็ไม่สามารถจะชုบเลี้ยงครูได้ดี ครั้นจะขึ้นค่าเล่าเรียน หมายความว่ารัฐบาลไม่คุมค่าเล่าเรียนเท่าไร หนังสือพิมพ์ต้องการหาหนินทาแน่ เพราะว่าทำความเดือดร้อน ถ้าขึ้นค่าเล่าเรียนอนุญาตให้ขึ้นค่าเล่าเรียน ก็หมายความว่าโรงเรียนราษฎร์นั้นคงจะหาครูดีได้หรอก แต่ว่านักเรียนต้องเป็นลูกคนมั่งมีเท่านั้น ลูกคนจนเข้าโรงเรียนราษฎร์ไม่ได้

ทั้งหมดนี้ ผมคิดไปคิดมาแล้วคิดไม่ออก เป็นปัญหา ผมคิดว่าน่าที่เราจะพยายามเอาเรื่องนี้มาพูดให้มันชัดเจน และอย่ามาพากันว่ารัฐบาลคุมไม่ดี หรือว่าโรงเรียนราษฎร์ประพฤติไม่ดี

ผมคิดว่าเป็นเรื่องที่น่าจะมีผู้สนใจมาคิดแก้ปัญหา รัฐบาลควรจะตั้งใครคนใดคนหนึ่งเพื่อพิจารณาเรื่องนี้ให้เป็นที่เรียบร้อย ให้มีข้อเสนอว่าจะทำอย่างไรในการที่จะแก้ไขสถานการณ์เกี่ยวกับการคุมโรงเรียนราษฎร์ คือไม่ใช่คุมแต่เฉพาะในทางบีบบังคับหรือในทางที่ห้ามไม่ให้กินแป๊ะเจี๊ยะอย่างเดียว เราควรจะเปิดโอกาสให้โรงเรียนราษฎร์ และสนับสนุนให้โรงเรียนราษฎร์ดีขึ้น แต่การที่จะสนับสนุนนั้นมันก็ต้องเสียหายนแก่คนนั้นคนนั้น เป็นปัญหาเรื่องค่าเล่าเรียน ผู้ปกครองและครู เราจำเป็นที่จะต้องหา

วิถีทางที่จะให้ดีขึ้นด้วยประการทั้งปวง

การที่จะให้ออกมาเป็นเรื่องเสียงชาวบ้าน เสียงหนังสือพิมพ์ ไปสัมภาษณ์อธิบดีหรือท่านรัฐมนตรี แล้วก็ออกมาเป็นเรื่องออฉฉาขึ้นมาเนี่ย ผมรู้สึกไม่เป็นทางที่จะไปสู่การแก้ปัญหา น่าจะนั่งให้เงียบๆ และก็มาว่ากันสัก ๔-๕ คนว่าจะทำอย่างไรดีที่จะให้โรงเรียนราษฎร์มีคุณภาพดี โดยเศรษฐกิจดีพอสมควร โดยไม่เอากำไรจนเกินไปนักและรับใช้ประเทศได้ ผมคิดว่าไปๆ มาๆ ก็ไม่พันธนาการของรัฐบาล การแก้ปัญหาคือหนึ่งซึ่งผมได้คิดไว้คือว่ารัฐบาลและท้องถิ่นจำเป็นที่จะต้องทำหลายอย่าง อย่างหนึ่งคือเงินอุดหนุนที่เห็นจะเลี้ยงไม่ได้ และอีกอย่างหนึ่งคือเราควรให้ทุนเล่าเรียนแก่เด็กที่ด้อยๆ เวลานี้เรามักจะให้ทุนแก่นักเรียนที่เข้าโรงเรียนแล้วหรือมหาวิทยาลัยแล้ว แต่การให้ทุนแก่เด็กที่กำลังจะเข้ามหาวิทยาลัยนั้นมักจะไม่มี อย่างสมมุติว่าเด็กดีเหลือเกินอยู่ลพบุรี อยากจะมาเข้าโรงเรียนที่ในกรุงเทพฯ นี้ ทางเทศบาลลพบุรีมีไหมที่จะให้ทุนแก่เด็กคนนั้น เพื่อที่จะทำให้เขาสามารถเข้าโรงเรียนในกรุงเทพฯ ได้ อะไรเหล่านี้แหละครับ เป็นเรื่องที่ผมรู้สึกว่าผมไม่สามารถที่จะชี้แจงให้ท่านได้ นอกจากจะชี้ให้เห็นว่าความคิดของผมเมื่อคิดวุ่นๆ ไป ก็รู้สึกว่าจะออกมาในทำนองนี้

ข้อแรกควรที่จะมีการร่วมมือระหว่างผู้ที่เอาใจใส่ในเรื่องนี้ ทั้งสภาการศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ โรงเรียนราษฎร์

สภาวิจัยแห่งชาติ มาร่วมกันคิดว่าเราควรจะทำอย่างไรกับ
โรงเรียนราษฎร์ เพื่อที่จะป้องกันเรื่องแป๊ะเจี๊ยะ ป้องกันเรื่องค่า
เล่าเรียน ป้องกันมิให้สมรรถภาพของครูในโรงเรียนราษฎร์นั้น
เสื่อมไป

และข้อสุดท้ายก็คือไม่ว่าจะอย่างไรก็ตาม จำเป็นเหลือ
เกินที่รัฐบาลจะต้องพิจารณาเพิ่มเงินอุดหนุนและจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องให้
เทศบาลหรือรัฐบาลเพิ่มเงินอุดหนุนค่าเล่าเรียนแก่นักเรียนที่เรียน
ดีแต่ขัดสน

ขอบพระคุณครับที่อุตสาหะฟัง
